

PANUN pakinoita

KAINUU JUHLI sunnuntaina ja osin lauantainakin suvijuhlaa, jonka sen nuorisoseuraväki oli järjestänyt luonnonkauniin Sotkamon kauniiseen kirkonkylään. Hyvin oli juhla satutettu, kun ottaa huomioon, että sen pitopäivät oli pitänyt päättää jo joskus aikoa sitten, talvella. Tarkoitan hyvällä satuttamisella sitä, että viime sunnuntai jos mikä sopi juhlapäiväksi karussa Kainuussa ja kaukaisessa pohjolessamme yleensäkin, sillä toivorikkaan toukokuun jälkeen on turhaan odotettu sitä oikeaa suvisunnuntaita. Van (kuten kainuulainen sanoo) tulipas!

Susi söi minulta eväät, häpeä tunnustaa, ollessani tässä tuonoin jo matkalla Pohjois-Pohjanmaan nuorison kesäjuhille Haapavedelle, joka täällä Pohjanmaan rannikkoon liittyvällä sisämaa-alueella lähinnä on johonkin Korpi-Kainuun Sotkamoon rinnastettava kirkonkylä. Päätin siis, ettei söisi toista kertaa. Sitäpaitsi ainakin minua Kainuu vetää puoleensa vanhoin ja vanhoihin sitein ja Sotkamo nyt olle-tikin. Sää tui kuin tilauksesta, vaikka lauantakiehtoo vielä oli harmaa. Sunnuntaina tunsin tottunutta ilmamuutusta jo nokkassaan, että nyt se muuttui. Luojan aurinko aloitti jo aamusta ja hyvin jaksoi paistaa päivän pitkän, sen mitä suvijuhlaankin varsinaisesti riitti.

Oli aivan oma viehätöksensä jumalanpalveluksella korjauksenalaisen kirkon viereisellä

kentällä, kirkkopuistossa. Hartaana istui kirkkoväki penkeissään tai nurmikolla, mikä missäkin ja virsi kaukuu voimakkaana. Suvivirsi, tuo »Jo joutui armas aika», joka oleellisesti liittyy kevääseen ja koulujen päättymiseen, on aina ollut heikkouteni. Sen vaikutuksen juuret ulottuvat ilmeisesti hyvin kauas lapsuuteen, koskapa se sävähdyttää sisikuntaa niinkuin tuskin mikään muu. Mutta aniharvoin on suvivirsi soinut niin ihanasti kuin täällä Sotkamon kirkon keddolla, jossa monin paikoin hennoiset lapsenkädet virrenkin aikana tavoittelivat penkkiä välistä esiin työntyviä niittyleinikin kullankeltaisia ja kissankellojen suvensinisiä kukkia. »Kau-niisti joka paikkaa koristaa kukkanen...» Se piti laulaa täysin keuhkoin, jottei sydän halkeaisi...

Monta harrastunneleista hetkeä vietiin näiden juhlien aikana. Erikoisesti kunniakäynti nälkävuosien tuntemattomien uhrin hautakummun ja muistomerkin äärellä jäi mieleen. Tuo koruton muistomerkki näyttäisi sijaitsevan kumpuilevan jumalanpuiston korkeimmalla kohdalla. Sinne asettuivat Suomen lippu ja vihreät nuorisoseuravirit. Apulaisnimismies Jaako Kuivamäen puhe oli omistettu näille raskaan 1860-luvun uhreille niinkuin sotien sankarivainajillekin ja hänen miehekkäät sanansa ja puheen henki kokonaisuudessaan jäivät var-

maan monen läsnäolleen mieleen.

Suuri ulkoilmajuhla keräsi valmistusvaiheessaan olevalle Sotkamon urheilukentälle kaksi ja puoli tuhatta kansalaista. Aurinko paistoi, suvituuli lepyytteli vaatteita, liput liehuivat ja laulu ja soitto kaikui. Vajaaseen tuntiin ja kolmeen neljänneksen mahtunut ohjelma oli pituutensa puolesta sopiva ja pääpainon ollessa musiikissa eikä puheissa ja yleensä sanallisessa ilmaisussa, oli se myös miellyttävä seurata. Juhlapuhuja oli Kainuun Nuorisoseurojen Keskuksen esimies, opettaja Artturi Karjalainen Kontiomäestä. Se ja onneksi huomattava osa hänen puheestaan, jonka tuulen ja mikrofonin temppuilusta huolimatta kuulin, oli päivän parhaita sanomia, lähinnä puhe kotiseudulle ja hyvä puhe. Historiallinen kulkue oli päivän tapaus ja ansaitsi ollakin, sillä paljon siinä olikin vaivaa nähty. Mukana oli mm. kolme ylhäisyttöä, Simo Hurta kulkueen johtajana (ja esittelijänä: näyttelmäohjaaja Kalervo Eskelinen), Pietari Brahe ja Aleksanteri I. Simo Hurtan hevosen jäljessä seurasivat lappalaiset, näidenkin alueiden ensimmäiset historiallisen ajan asuttajat, siten eränkävijät, uutisasukkaat jne. Huveja ratsain oli puolen tusinaa, risukarhi, Sotkamon museon iso teravene lasteinen, soutajineen, melamiehineen, tervatynnyri hevosen perässä ja paljon muuta. Pukeutuminen oli yleensä hyvin asiallista ja sikäli kuin huomasin totuudenmukaista. Mistähän sitten mahtoi joh-

tua, että ainakin keskikentällä pelehti eräs rohdinpukuinen uutisasukas musta kirkkohattu (silinteri) päässään! Kyllä korkeaan kirkkohattuun kansankin kesken tässä maassa aina on liittynyt tumma juhlapuku, vähintään nyt takki.

Kentällä laulettiin (he lauloivat, me lauloimme) paljon, mm. laulettiin kaksikin maakuntalaulua. Nälkämaan laulu eli Korpi-Kainuun marssi ja toinen maakuntalaulu, kuten sen kuuluttaja esitteli. »Laulu Kainuulle» (Jussi Kukkonen & Martti He-la). Olisi vain aina syytä painattaa yleisölaulujen sanat (Maamme-laulua myöten!) ohjelmaan, sillä muuten ei hyvää yhteislaulua nykyajan synny. Nälkämaan laulu kyllä kajahti melkoisesti, mutta yksin sain vetää tuon kolmannen säkeistön »nouskoon uskomus uus», joka joskus on esiintynyt painetunakin »maausko uus». Ilmari Kiantohan ei ole koskaan kirjoittanut »maausko» ja on itse monesti julistanut, että se pitää olla uskomus uus. On periaateky-symys lauletaariko niinkuin on kirjoitettu vaiko niin kuin on tehty. Kirjailija on aina oikeassa.

Aivan erikoisen menestyksen saivat näillä juhlilla näyttelmät. Kaikkiaan esitettiin viisi näyttelmää, joissa tiettävästi kaikissa oli täydet salit — sunnuntai-iltanäytöksiä tosin en enää ehtinyt seuramaan. Lauantaina oli alkajaisiksi kaksi näytöstä, suomussalmelaisten Niskaavuoren Heta koululla, Kiehimän ns:n Juho Vesainen Rientolassa. Va-

litsin jälkimmäisen läpikäydäk-seni taas kerran Vesaisen vaiheet. Kannatti, sillä näyttelmäkin Vesainen on Santeri Ivalon käsialaa (v:ltä 1923). Värikäs näyttelmä, jossa kyllä on vauhtiakin, jos se vain osataan ottaa irti. Tätä esitystä en kuitenkaan katso olevan aihetta käsitellä arvostelevassa mielessä, mutta ottaen sen historiallisena kuvaelmasarjana tutusta ja kiintoisasta aiheesta se kyllä oli mielenkiintoinen. Kuitenkin tekisi mieleni sanoa, että pitäisi statistienkin, jos kerran lavalle lähtevät, osata heilua hieman eri lailla tapellensaan ja rakastaessaan ja etteivät tiemmä suomalaiset talonpojat pokkailleet ja tehneet hovikumarruksia toisilleen Vesaisen aikoina, kun eivät pokkaile turhia nytkään, vaikka ovat käyneet kansakoulun.

650 istumapaikkaa oli varattu. Sotkamon nuorisoseuran ryhtyessä keskuskoulun kauniissa ja komeassa salissa esittämään vanhaa tuttua Pakkalan »Tukki-joella». Tämä näyttelmä, josta näin kolme osaa, lähti reippaasti vauhtiin eikä siinä oikeastaan esiintynyt yhtään heikkoa suorittajaa. Niinpä sitten vauhtia riittikin, joitain pikkukangeruksia ja muistamattomuuksia lukuunottamatta koko ajan. Tässä tuntui Eskelisen (itse mainio Pöyhö-Kustaa) ote. Parhaita olivat Esko Tervosen Tolari — offiatuota, Tuomas Tervosen Turkkia, Salme Karppisen Katri ja Marita Huuskon Anni. Tukkijoella on tosiaan kansannäytelmä! Kiitos vain kaikesta, kainuulaiset!